

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ผลการดำเนินการในการให้เงินกู้ยืมกับนักเรียน นักศึกษาในช่วงที่ผ่านมา ใน 2 ประเด็น คือ โอกาสในการเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา และโอกาสในการมีงานทำและการมีรายได้ที่เพิ่มขึ้นของบัณฑิตที่กู้ยืมเงินจากกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา ระหว่างกลุ่มที่กู้ยืมต่อเนื่องและกลุ่มที่กู้ยืมไม่ต่อเนื่อง ที่กำลังศึกษาและได้สำเร็จ การศึกษาจากสถาบันการศึกษา 4 ประเภท คือ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล มหาวิทยาลัยราชภัฏ มหาวิทยาลัยตั้งเดิมของรัฐ และมหาวิทยาลัยเอกชน

สรุปผลการวิจัย

ถึงแม้ว่าการดำเนินการของกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาจะมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความเท่าเทียมในโอกาสทางการศึกษาเพื่อให้นักเรียน นักศึกษาที่เป็นกลุ่มผู้ด้อยโอกาสได้เข้าศึกษาต่อสูงสุดจนถึงระดับปริญญาตรี ด้วยการให้เงินกู้ยืมตั้งแต่การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายถึงการศึกษาระดับปริญญาตรีไปยังตัวผู้เรียน แทนการอุดหนุนไปยังสถานศึกษาเหมือนเช่นที่ผ่านมา เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการรับผิดชอบค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นระหว่างศึกษา และลดความไม่เท่าเทียมของโอกาสในการเข้าศึกษาที่เกิดจากความแตกต่างด้านภูมิหลังของบุคคล แต่การได้รับเงินกู้ยืมจากกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาไม่ได้ทำให้โอกาสในการเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาของนักเรียน นักศึกษา ในสถาบันการศึกษาทั้ง 4 ประเภท มีความเสมอภาคที่ควร โดยพบว่าเงินกู้ยืมจากกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาไม่มีบทบาทต่อเลือกเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยเอกชนของนักศึกษาทั้งกลุ่มผู้ต่อเนื่องและไม่ต่อเนื่อง และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลเฉพาะกลุ่มนักศึกษาที่เป็นผู้ต่อเนื่องเท่านั้น ส่วนกลุ่มผู้กู้ยืมต่อเนื่องและกู้ยืมไม่ต่อเนื่องที่เลือกเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยตั้งเดิมของรัฐ มหาวิทยาลัยราชภัฏ และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล เฉพาะผู้กู้ยืมไม่ต่อเนื่อง ไม่พบว่าเงินกู้ยืมจากกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาไม่มีบทบาทต่อการเลือกเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาในสถาบันดังกล่าวแต่อย่างใด

ซึ่งพบว่าการเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยราชภัฏ มหาวิทยาลัยตั้งเดิมของรัฐ และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล มีค่าใช้จ่ายด้านการศึกษาที่ครอบครัวของผู้เรียนสามารถรับผิดชอบได้ ซึ่งสถาบันการศึกษาทั้ง 3 ประเภทเป็นของรัฐจึงมีค่าใช้จ่ายด้านศึกษาน้อยกว่าสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ซึ่งถ้าผู้เรียนไม่ได้รับเงินกู้ยืมจากกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา ครอบครัวยังให้การสนับสนุนค่าใช้จ่ายดังกล่าวได้ อีกทั้งการได้รับคัดเลือกเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยตั้งเดิมของรัฐที่รับจำกัดจำนวน ถือเป็นความภาคภูมิใจของผู้เรียนและครอบครัว

ครอบครัว ผู้เรียนสามารถหาแหล่งเงินทุนสนับสนุนจากที่อื่นๆ ได้ เช่นจากญาติ รวมทั้งการสมัครของรับทุนการศึกษาจากมหาวิทยาลัยซึ่งที่มีจำนวนมากพอ เช่นเดียวกับการเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยราชภัฏ ถึงแม้ว่าเงินกู้ยืมจากกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาจะไม่แสดงบทบาทว่ามีผลต่อเลือกเข้าศึกษาต่อในสถาบันการศึกษานี้ จากเหตุผลเรื่องค่าใช้จ่ายด้านการศึกษา เช่นเดียวกับมหาวิทยาลัยดั้งเดิมของรัฐ แต่การได้รับเงินกู้ยืมจากกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาได้ช่วยลดการออกกลางคันและให้ผู้เรียนได้ศึกษาต่อจนสำเร็จการศึกษา อีกทั้งยังช่วยเพิ่มโอกาสในการเลือกเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏที่ตั้งอยู่ห่างจากภูมิลำเนาของตนได้ เช่นเดียวกับผู้กู้ยืมไม่เนื่องที่เลือกเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล แสดงให้เห็นว่าการได้รับเงินกู้ไม่มีผลต่อการเข้าศึกษาต่อในสถาบันการศึกษานี้ เนื่องจากได้รับเงินกู้ยืมจากกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาหลังจากเข้าศึกษาแล้ว และค่าใช้จ่ายในการศึกษาในสถาบันการศึกษาดังกล่าวไม่สูงมาก ครอบครัวสามารถรับผิดชอบได้เช่นกัน

แต่อย่างไรก็ตามเงินกู้ยืมจากกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาได้ส่งผลต่อการเข้าศึกษาต่อของผู้เรียนทั้งกลุ่มผู้กู้ต่อเนื่องและกลุ่มผู้กู้ไม่ต่อเนื่องที่เลือกเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยเอกชน และกลุ่มผู้กู้ต่อเนื่องที่เลือกเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล เนื่องจากค่าใช้จ่ายเพื่อการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนนั้นเกินขีดความสามารถในการรับผิดชอบของครอบครัว จากค่าบำรุงการศึกษาที่สถาบันการศึกษาเรียกเก็บ และค่าใช้จ่ายหอพัก ที่สถาบันอุดมศึกษาเอกชนส่วนใหญ่ไม่มีบริการหรือให้บริการในราคาสูงกว่าสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ส่วนผู้กู้ต่อเนื่องที่เลือกเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล เงินกู้ยืมจากกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาช่วยให้ผู้เรียนที่สำเร็จการศึกษาในระดับอนุปริญญาได้เข้าศึกษาต่อในหลักสูตรต่อเนื่องจนสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีโดยไม่ต้องหยุดเรียนเพื่อเข้าสู่ตลาดแรงงาน เพราะการได้รับเงินกู้ยืมจากกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาสามารถรับผิดชอบค่าใช้จ่ายด้านการศึกษาในการเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาหลักสูตรต่อเนื่องในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลของผู้เรียนได้

การวิจัยนี้ไม่พบความแตกต่างระหว่างกลุ่มผู้กู้ยืมเงินจากกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาที่ได้รับเงินกู้ในช่วงเวลาที่ต่างกัน ระหว่างการได้รับเงินกู้ยืมในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายกับระดับอุดมศึกษา เนื่องจากค่าใช้จ่ายด้านการศึกษาในระดับก่อนอุดมศึกษาครอบครัวของผู้เรียนสามารถรับผิดชอบได้ ดังนั้นการได้รับเงินกู้ยืมจึงไม่มีผลต่อโอกาสทางการศึกษาในระดับนี้ แต่การได้รับเงินกู้ยืมตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายได้ทำให้ผู้กู้มีความมั่นใจว่าจะได้รับเงินกู้ยืมจากกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาในการเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา จึงส่งผลต่อการเลือกเข้าศึกษาในสถาบันการศึกษาที่มีค่าใช้จ่ายสูงเช่น มหาวิทยาลัยเอกชน เป็นต้น

แต่อย่างไรก็ตามการได้รับเงินกู้ยืมจากกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาไม่ได้ช่วยรับภาระค่าใช้จ่ายด้านการศึกษาของผู้เรียนได้ทั้งหมด เพียงแค่ลดการพึ่งพาค่าใช้จ่ายจากครอบครัว ซึ่งผู้กู้ยืมยังต้องได้รับเงินสนับสนุนจากครอบครัวบางส่วน ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการได้รับเงินกู้ยืมจากกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาไม่สามารถลดความแตกต่างของโอกาสในการเข้าศึกษาต่อของนักเรียน นักศึกษาที่เกิดจากความแตกต่างของสถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัว ที่เกิดจากความแตกต่างด้านรายได้ของผู้ปกครอง ที่ประกอบอาชีพที่แตกต่างกันได้ เนื่องจากอาจจะมีค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นระหว่างศึกษาหรือการได้รับจัดสรรเงินเงินกู้ยืมจากกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อศึกษาน้อย จนไม่เพียงพอต่อค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นได้ ซึ่งมีความเสี่ยงที่ผู้เรียนและครอบครัวต้องรับผิดชอบจากการเข้าศึกษาก่อนจะได้รับเงินกู้ยืมจากกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา ดังนั้นแสดงให้เห็นว่าในช่วงแรกผู้เรียนต้องได้รับการสนับสนุนค่าใช้จ่ายด้านการศึกษาจากครอบครัว ซึ่งถ้าครอบครัวใดไม่สามารถรับผิดชอบค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นระหว่างช่องว่างก่อนที่จะได้รับเงินจากกองทุน ก็จะส่งผลต่อโอกาสในการเข้าศึกษาต่อของบุตรด้วยเช่นกัน

นอกจากนั้นจากการดำเนินการยังพบว่าขั้นตอนในการคัดเลือกผู้สมัครด้วยการใช้เกณฑ์รายได้เป็นตัวคัดแยกผู้ที่เหมาะสมจะได้รับเงินกู้ยืมจากกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อศึกษามีความบกพร่องจากการขั้นตอนการรับรองรายได้ไม่ตรงกับความจริง เนื่องจากได้เปิดช่องว่างให้ผู้มีอำนาจในท้องถิ่นให้การช่วยเหลือพวกพ้องและขัดขวางผู้ที่เคยขัดแย้งทางผลประโยชน์การเมืองท้องถิ่น อีกทั้งการใช้เกณฑ์รายได้ยังทำให้ครอบครัวที่มีบุตรหลายคนเข้าเรียนพร้อมกันไม่ได้รับเงินกู้ยืมเพราะรายได้เกิน จึงทำให้การใช้เกณฑ์รายได้ไม่มีประสิทธิภาพในการคัดแยกผู้สมัครเท่าที่ควร

แต่สำหรับผู้ที่ได้รับเงินกู้จากกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาจนสามารถสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีได้พบว่าโอกาสในการได้งานของผู้กู้ยังคงขึ้นกับ สถาบันการศึกษาและสาขาที่จบการศึกษา ระดับการศึกษาที่ได้รับที่สูงขึ้นกว่าเดิมไม่ได้ช่วยให้ผู้กู้มีโอกาสดังงานเพิ่มขึ้นได้ เนื่องจากคุณภาพการศึกษาของแต่ละสถาบัน ยังเป็นประเด็นหลักที่นายจ้างยังนำมาพิจารณารับคนเข้าทำงาน จากความเชื่อมั่นในชื่อเสียงของสถาบันการศึกษาเหล่านั้น ซึ่งการเข้าศึกษาในสถาบันที่มีคุณภาพการศึกษาสูงยังขึ้นกับความรู้ ความสามารถของผู้กู้ยืม เงินกู้ยืมจากกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาเพียงช่วยให้ผู้เรียน เรียนจบเท่านั้น และด้วยการสนับสนุนให้นักเรียน นักศึกษาเข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาตรีด้วยการให้เงินกู้ยืมจากกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาได้ทำให้มีบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาในสาขาเดียวกันจำนวนมาก ขณะที่ความต้องการของตลาดแรงงานไม่ได้เพิ่มขึ้น จึงทำให้มีบัณฑิตแย่งงาน และมีผู้ว่างงานและมีรายได้ต่ำเนื่องจาก

ทำงานที่ใช้ทักษะต่ำกว่าวุฒิการศึกษา จากการดำเนินการของกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาจนทำให้มีผลผลิตล้นเกิน

ในส่วนของ การชำระหนี้ พบว่าผู้กู้ส่วนใหญ่ได้ชำระหนี้ให้กับกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา ต่างมีความเต็มใจในการชำระคืน (Willingness to Repay) บทลงโทษ (Penalty) ทางกฎหมาย ไม่มีผลต่อการชำระหนี้ เนื่องจากมีบทลงโทษที่อ่อนเกินไป รัฐบาลไม่กล้าใช้มาตรการที่รุนแรงกับผู้ที่ไม่ชำระหนี้ เพราะอาจถูกมองว่ารังแกประชาชน อาจจะทำให้เกิดภาพลักษณ์ที่ไม่ดีต่อความนิยมทางการเมืองได้

จากการได้รับเงินกู้ยืมจากกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาช่วยทำให้ผู้เรียนได้ยกระดับการศึกษาสูงขึ้นจากระดับการศึกษาเดิม และเมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วมีโอกาสเข้าทำงานกับบริษัทหรือหน่วยงานที่มีความมั่นคง มีรายได้แน่นอน ทำให้มีความสามารถในการดูแลครอบครัว และเป็นผู้ที่สังคมให้การยอมรับ และได้รับความไว้วางใจจากคนในชุมชนให้ทำหน้าที่สำคัญเพื่อเป็นผู้นำชุมชนในด้านต่างๆ ด้วย แต่ผลการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจมีการเปลี่ยนแปลงที่ชัดเจนกับผู้กู้ที่สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยดั้งเดิมของรัฐ มหาวิทยาลัยเอกชน และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ในสาขาวิศวกรรมศาสตร์ สัตวแพทยศาสตร์ เกษตรศาสตร์ และสถาปัตยกรรมศาสตร์ ที่ได้รับผลตอบแทนในการจ้างงานสูง ส่วนสาขาอื่นๆ ของแต่ละสถาบันการศึกษารวมทั้งมหาวิทยาลัยราชภัฏได้รับค่าจ้างต่ำ ทำให้การเปลี่ยนแปลงของฐานะทางเศรษฐกิจมีการเปลี่ยนแปลงไม่ชัดเจนในระยะเวลาอันสั้น

อภิปรายผลการวิจัย

ถึงแม้ว่าการดำเนินการของกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาในช่วงเวลาที่ผ่านมาจะไม่ประสบผลสำเร็จในการสร้างความเท่าเทียมในโอกาสการเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ที่เกิดจากความแตกต่างของฐานะทางเศรษฐกิจของผู้เรียนได้ อีกทั้งผู้ที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีจากสถาบันการศึกษาทั้งของรัฐและเอกชนเกิดการว่างงานและมีรายได้ต่ำ จนไม่สามารถเห็นการเปลี่ยนแปลงของฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมได้ชัดเจน แต่การอุดหนุนเงินงบประมาณไปที่ตัวผู้เรียนนั้นเป็นการเพิ่มขีดความสามารถในการรับผิดชอบค่าใช้จ่ายด้านการศึกษา ซึ่งได้ผลดีกับสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่มีการแข่งขันในการสอบคัดเลือกไม่สูง แต่สำหรับสถาบันอุดมศึกษาของรัฐที่รับจำกัดจำนวน ออานาจซื้อที่เพิ่มขึ้นจากการได้รับเงินกู้ยืมไม่ได้ส่งผลต่อการเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา เพราะการแข่งขันในการสอบคัดเลือกสูง เงินกู้ยืม

จากกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาจึงไม่แสดงบทบาทในการเข้าศึกษาต่อในสถาบันการศึกษาประเภทนี้แต่อย่างใด

แต่กระนั้นความเสมอภาคทางการศึกษาไม่ได้หมายความว่าให้ทุกคนต้องก้าวไปยังจุดเดียวกันได้ ความสำเร็จนั้นยังต้องขึ้นอยู่กับความรู้ ความสามารถของผู้เรียน จากความพยายาม ความเอาใจใส่ และความขยันหมั่นเพียรด้วย ซึ่งในแง่มุมมองของการให้เงินอุดหนุนของกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา ก็ไม่ได้ไปขัดขวางโอกาสในการเรียนรู้ของผู้เรียนแต่อย่างใด แต่ได้สนับสนุนให้ผู้เรียนได้มีโอกาสทางการศึกษาตามศักยภาพของตน แต่เนื่องจากความเท่าเทียมในการรับผลประโยชน์จากการจัดสรรงบประมาณขาดความเป็นธรรม จากความไม่มีประสิทธิภาพของเกณฑ์การคัดกรองผู้สมัคร จึงส่งผลต่อโอกาสในการเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาได้

แต่การทำหน้าที่ของกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาในการทำให้จุดเริ่มต้นของผู้ด้อยโอกาสที่ควรได้รับการเอาใจใส่เป็นพิเศษ ด้วยการให้เงินกู้ยืมเพียงอย่างเดียวคงจะไม่เพียงพอสำหรับการเริ่มต้นแข่งขันที่ยุติธรรม เนื่องจากไม่สามารถขจัดปัจจัยที่มีผลมาจากภูมิหลังของแต่ละคนนั้นให้หมดไปได้ แต่ถือว่าผู้กู้ยืมเงินจากกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา ได้รับความเสมอภาคในการได้รับการศึกษา การอยู่รอดในโรงเรียน (สถาบันการศึกษา) เพิ่มขึ้น แต่ความเสมอภาคในผลผลิต (Equality of Output) ผลิตไม่ได้เท่ากัน เนื่องจากไม่สามารถเข้าสู่สถาบันการศึกษาที่มีคุณภาพศึกษาเท่าเทียมกันได้ทั้งหมด และไม่มีเสมอภาคในผลผลิต (Equality of Outcome) เพราะถึงแม้ว่าจะสำเร็จการศึกษาในหลักสูตรเดียวกันแต่โอกาสในการได้งาน และมีรายได้ไม่เท่ากัน ซึ่งส่งผลต่อการปรับสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมในระยะยาวของผู้กู้ได้

แต่อย่างไรก็ตามถ้าความรู้คืออำนาจ การศึกษาก็เป็นเรื่องที่มีความสำคัญและมีความจำเป็นสำหรับมนุษย์ทุกคนอย่างทวีคูณ โดยผู้ที่เข้าถึงความรู้ได้มากกว่าย่อมมีโอกาสในการเลื่อนขั้นทางสังคมและเศรษฐกิจได้เร็วกว่า ฉะนั้นความต้องการเข้าสู่การศึกษาที่สูงขึ้นจึงไม่ได้เป็นเพราะความจำเป็นที่บุคคลต้องการสะสมทุนมนุษย์เพียงอย่างเดียว แต่เพราะว่าสังคมได้ให้ความสำคัญกับวิบัติ (Credentialism) มากกว่าการได้ศึกษาทักษะอย่างแท้จริง นอกจากความต้องการรายได้ที่เพิ่มขึ้นแล้ว ยังเป็นการรักษาสีทธิในการเข้าทำงานกับบริษัทที่ใช้ระดับการศึกษาเป็นเกณฑ์ในการคัดเลือกด้วย ทั้งนี้ผู้เรียนควรมีส่วนร่วมในการรับผิดชอบค่าใช้จ่ายเพื่อการศึกษาด้วยในฐานะเป็นผู้ที่ได้รับประโยชน์

ข้อเสนอแนะทั่วไป

การให้เงินกู้ยืมเพื่อการศึกษาหรือการให้เงินในลักษณะอื่นที่เป็นการสร้างความเสมอภาคของโอกาสทางการศึกษา ควรให้กับนักเรียนตั้งแต่ระดับก่อนมัธยมศึกษา เพื่อสร้างความเสมอภาคตั้งแต่การเริ่มต้นเข้าศึกษา และควรมีการส่งเสริมกับผู้ที่กำลังศึกษาในการศึกษานอกระบบโรงเรียนด้วย

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

การวิจัยนี้ยังไม่ได้ศึกษาถึงการเปลี่ยนแปลงของค่าบำรุงการศึกษาของสถาบันการศึกษา ภายหลังจากมีกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา จึงเป็นประเด็นที่ควรศึกษาว่ามีความสัมพันธ์กันอย่างไร